

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto

**ASIA: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE
VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2027 HE 175/2026 vp**

**VIITE: EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN ASUNTO- JA
YMPÄRISTÖJAOSTON ASiantuntijalausuntopyyntö 29.9.2026**

Lausunnon antajasta

Y-Säätiö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvionsa vuodelle 2027.

Y-Säätiö-konserni on suurin valtakunnallisesti toimiva yleishyödyllinen sitoutumaton vuokranantaja Suomessa, lisäksi Y-Säätiö on asunnottomuustyön kehittäjä ja asiantuntija.

Y-Säätiö on perustettu 1985 ja se edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta tarjoamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja omakustannusperusteisesti. Y-Säätiöllä on yli 18 500 asuntoa yli 50 paikkakunnalla. Säätiön asuntokanta koostuu M2-Kotien reilusta 11 000 vuokra-asunnosta ja erityisryhmille tarkoitetuista lähes 7 500 Y-Kodeista. Asukkaiden sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi ovat säätiön toiminnan keskiössä. Y-Säätiö toteuttaa kehittämishankkeita ja tekee tutkimusta sekä toimii kansallisesti ja kansainvälisesti Asunto ensin -työn kehittäjänä. Konsernissa työskentelee noin 150 asumisen ammattilaista.

Yleistä

Y-Säätiö pitää myönteisenä sitä, että hallituksen tavoitteena on vahvistaa talouskasvua ja vakauttaa julkista taloutta. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, etteivät valtiontalouden sopeutustoimet vaaranna kohtuuhintaisen asumisen saatavuutta eivätkä lisää asunnottomuutta. Asuntopolitiikalla on keskeinen merkitys työvoiman liikkuvuudelle, yhteiskunnalliselle osallisuudelle, hyvinvoinnille sekä julkisten menojen hallinnalle pitkällä aikavälillä. Rahoitusratkaisusta päätettäessä tulee varmistaa, että ne eivät lisää vuokralaisten kustannuksia.

Y-Säätiö katsoo, että valtion talousarvion ratkaisujen tulee vahvistaa kohtuuhintaisen asumisen saatavuutta ja tukea asuntomarkkinoiden toimivuutta eri puolilla Suomea.

Y-Säätiö

Maistraatinportti 1
00240 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytykset on turvattava

Y-Säätiö esittää, että valtion talousarviossa turvataan kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon edellytykset erityisesti kasvukeskuksissa sekä alueiden tarpeet huomioiden koko Suomessa.

Y-Säätiö on huolissaan valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon voimakkaasta vähenemisestä. Kasvavilla kaupunkiseuduilla kysyntä kohdistuu erityisesti kohtuuhintaisiin vuokra-asuntoihin. Tuetussa vuokra-asuntokannassa vuokrat ovat omakustannusperusteisia, mikä edistää kohtuuhintaisuutta. Valtion tukeman asuntotuotannon voimakas supistaminen yhdessä rakentamisen kustannuspaineiden kanssa uhkaa johtaa tilanteeseen, jossa kohtuuhintaisten asuntojen tarjonta ei vastaa kasvavaa tarvetta. Tämä heikentää erityisesti pienituloisten, nuorten, ikääntyneiden sekä erityistä tukea tarvitsevien mahdollisuuksia löytää asunto.

Y-Säätiö toteaa, että vakaa valtion tukema vuokra-asuntotuotanto on investointi yhteiskunnallisen hyvinvoinnin vahvistamiseen, asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn ja kestävään yhteiskuntakehitykseen. Se myös tukee työmarkkinoiden toimivuutta, ehkäisee syrjäytymistä ja hillitsee alueellista eriytymistä. Markkinaehtoinen tuotanto ei yksin kykene vastaamaan kaikkiin asumisen tarpeisiin, minkä vuoksi Suomessa tarvitaan monipuolinen asuntotarjonta ja tasapainoisesti toimivat asuntomarkkinat.

Y-Säätiö korostaa, että asunnottomuuden ehkäisyn tärkein rakenteellinen keino on riittävän tuetun vuokra-asuntokannan turvaaminen. Suomen kansainvälisesti tunnetut tulokset asunnottomuuden vähentämisessä ovat perustuneet kokonaisuuteen, jossa kohtuuhintainen asuntotarjonta, asumisneuvonta, asumisen tuki ja toimivat palvelut täydentävät toisiaan.

Mikäli tuettu asuntotuotanto edelleen vähenee, kasvaa riski asunnottomuuden, asumisen epävarmuuden ja eriarvoisuuden lisääntymisestä tulevana vuosina.

Viime vuosina asunnottomuuden väheneminen Suomessa on pysähtynyt ja asunnottomuus on lisääntynyt. Erityisesti talousvaikeuksista ja tuloköyhyydestä johtuvat asumisen haasteet ovat kasvaneet. Tämä korostaa kohtuuhintaisen asumisen turvaamisen merkitystä olennaisena syrjäytymisen ehkäisyn edellytyksenä.

Y-Säätiö

Maistraatinportti 1
00240 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi

Erityisryhmien investointiavustus, purkuavustus, tervehdyttämisavustus ja avustus energiatehokkuuden edistämiseksi

Y-Säätiö huomauttaa erityisryhmien investointiavustuksen olevan riittämätön. On kestävämpää, että jo alkuvuodesta investointiavustushaku suljetaan myöntämisvaltuuden pienuuden takia. Tämä vaikeuttaa uusien erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen toteuttamista ja hidastaa tarpeellisten asumisratkaisujen syntymistä.

Y-Säätiön näkemyksen mukaan erityisryhmien investointiavustuksen myöntämisvaltuutta tulee kasvattaa vähintään 65 miljoonaan euroon koko hallituskauden ajaksi. Tämä vastaa myös KOVA ry:n esittämää arviota rahoitustarpeesta.

Y-Säätiö kannattaa myös KOVA ry:n esittämiä huomioita purkuavustuksista ja tervehdyttämisavustuksista, sekä niiden riittävästä tasosta. Y-Säätiö näkee KOVA ry:n esittämät korotukset välttämättöminä. Y-Säätiö pitää erittäin tärkeänä avustusta asuinrakennusten energiatehokkuuden edistämiseksi.

Asumisneuvonnan merkitys

Y-Säätiö näkee myönteisenä, että asumisneuvonnan kehittämiseen osoitetaan edelleen määrärahaa vuoden 2027 talousarviossa. Asumisneuvonta on tutkitusti kustannustehokas keino ehkäistä vuokratelkoja, häättöjä, asunnottomuutta ja asumisen pitkittyviä ongelmia.

Asumisen kustannuspaineiden, kotitalouksien taloudellisten haasteiden ja sosiaaliturvajärjestelmän muutosten seurauksena asumisneuvonnan tarve on voimakkaasti kasvanut ja tulee myös lähivuosina kasvamaan. Tämän vuoksi asumisneuvonnan rahoituksen jatkuvuus sekä toiminnan valtakunnallinen kattavuus on turvattava. Asumisneuvonta on yksi vaikuttavimmista keinoista ehkäistä sekä häättöjä että uusien asunnottomuustilanteiden syntymistä. Y-Säätiö esittää, että rahoitusta kasvatetaan vastaamaan tarvetta vähintään 4 miljoonaan euroon vuodessa.

Helsingissä 7.10.2026

Y-Säätiö sr

Teija Ojankoski, toimitusjohtaja

Y-Säätiö

Maistraatinportti 1
00240 Helsinki
Y-tunnus 0623680-7
ysaatio.fi